

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pakt zaměstnanosti
Královéhradeckého
kraje

DO PRAXE BEZ BARIÉR

Vyhodnocení exkurzí a pracovních tréninků ve školním roce 2019/2020

Školní rok 2019/2020

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií

Do praxe bez bariér

CZ.03.1.48/0.0/0.0/17_084/0009716

<https://www.zamestnanyregion.cz/cs/do-praxe-bez-barier>

CIRI
CENTRUM
PRO
INOVACI
A
ROZVOJ
OD MYŠLENKY K REALIZACI

E3 Ergotep CSR Institut o.p.s.

Obsah

Úvod	5
Organizace exkurzí a pracovních tréninků	5
Hodnocení exkurzí a pracovních tréninků – koordinátoři na školách	8
Hodnocení exkurzí a pracovních tréninků – koordinátoři ve firmách	13
Přílohy.....	20

Zpracovatelský tým:

Ve spolupráci s nositelem projektu

Královéhradecký kraj

zpracovalo

Centrum investic, rozvoje a inovací

Soukenická 54

500 03 Hradec Králové

tel.: +420 495 817 802

e-mail: rozvoj@cirihk.cz

www.cirihk.cz

Zpracování v období: září–listopad 2020

Úvod

Ve školním roce 2019/2020 pokračovala realizace projektu Do praxe bez bariér. Jednou z hlavních aktivit je zprostředkování exkurzí a pracovních tréninků u zaměstnavatelů z chráněného i volného trhu práce na území Královéhradeckého, Pardubického, Libereckého případně i Středočeského kraje. Tuto klíčovou aktivitu koordinuje nositel projektu Královéhradecký kraj.

Cílem této aktivity je prezentovat účastníkům reálné možnosti následného pracovního uplatnění ve vhodném pracovním prostředí přizpůsobeném jejich hendikepu. Exkurze a pracovní tréninky nabídli účastníkům možnost vyzkoušet si v rámci pracovního tréninku různé pracovní pozice v reálném prostředí firmy. Účastníci tak měli možnost vyzkoušet si různé typy pracovních pozic a poznat reálné pracovní prostředí.

Tento dokument je zpracován po realizaci druhého kola exkurzí a pracovních tréninků, které se měly uskutečnit v období září 2019–červen 2020. Realizace exkurzí a pracovních tréninků však byla ovlivněna situací kolem pandemie koronaviru SARS-CoV-19. Na základě nařízení Vlády České republiky došlo 11. 3. 2020 k uzavření vzdělávacích institucí a vyhlášení nouzového stavu. Z tohoto důvodu byla realizace všech naplánovaných aktivit projektu přerušena. Exkurze a pracovní tréninky nebylo možné od 11. března 2020 do června 2020 realizovat. Od září 2019 do poloviny března 2020 se podařilo zrealizovat pouze 40 exkurzí a pracovních tréninků.

Hodnocení vychází z dotazníkového průzkumu mezi zástupci cílové skupiny, zaměstnavateli, kteří umožnili realizaci exkurze/pracovního tréninku ve svém provozu. Hodnocení provedli také koordinátoři na školách. Základní evaluační otázky se zaměřily na hodnocení celkové spokojenosti, zjištění možnosti nabídky odborných praxí, hodnocení zkušeností, které během exkurze/pracovního tréninku účastníci získali.

Výsledná zpráva je prezentována v agregované podobě a individuální odpovědi nejsou zveřejněny.

Organizace exkurzí a pracovních tréninků

Exkurze byly buď jednodenní nebo vícedenní spojené s pracovním tréninkem. Na základě zkušeností z předchozího školního roku byla upravena délka pracovního tréninku, který mohl být také jednodenní. Tato aktivita probíhala od září 2019 do března 2020 nad rámec školních vzdělávacích programů.

Předpokládaná délka trvání jednodenní exkurze byla nastavena na 3-4 hodin, dle možností a schopností dané cílové skupiny. Délka pracovního tréninku byla od 7 hodin výše.

Počet účastníků jedné exkurze se předpokládal v rozmezí 3–10 osob. Exkurze byly směřovány jak na chráněný, tak na volný trh práce do různě zaměřených firem. Výběr firem a délka a typ exkurze byla vždy zvolena individuálně ve spolupráci s koordinátorem na škole, tak aby vyhovovala konkrétní cílové skupině vždy s ohledem na jejich znevýhodnění a schopnosti.

Ve školním roce 2019/2020 absolvovalo odborné exkurze a tréninky celkem 83 studentů středních speciálních škol. Účastníci byli ze všech tří zvolených kategorií cílové skupiny:

- Kategorie A: osoby zdravotně postižené, zrakové, sluchové, tělesné, vnitřní, kombinované postižení

- Kategorie B: osoby zdravotně postižené, mentální, psychické (duševní nemoci), kombinované postižení
- Kategorie C: osoby studující, případně již vystudovaní absolventi nižšího středního odborného vzdělání

Ve školním roce 2019/2020 se do projektu zapojila nová střední škola – Základní škola a Praktická škola, Rychnov nad Kněžnou, Kolowratská 485. Na začátku školního roku koordinátorky na školách vytypovali na možné zájemce z řad žáků posledních ročníků, kteří by měli zájem o exkurze a pracovní tréninky. Ve školním roce 2019/2020 bylo do projektu zapojeno 110 žáků z toho 79 nových.

Oslovení a nábor zaměstnavatelů z chráněného i volného trhu práce zajistil partner projektu Centrum investic, rozvoje a inovací (CIRI) a partner projektu Ergotep, CSR Institut o. p. s. V první fázi byli osloveni zaměstnavatelé z chráněného i volného trhu práce, se kterými byla spolupráce navázána již v roce 2019. Nově se podařilo navázat spolupráci s 6 firmami. Tito zaměstnavatelé se zaregistrovali a následně byly domluveny podrobnosti spolupráce a včetně uzavření smlouvy.

Od září 2019 do března 2020 bylo zrealizováno celkem 8 exkurzí a 32 pracovních tréninků v souhrnu 228 hodin.

Tabulka 1 Přehled exkurzí a pracovních tréninků dle jednotlivých škol

škola	počet exkurzí	počet pracovních tréninků	počet účastníků	počet hodin
Základní škola a Praktická škola, Jičín	1	4	7	33
Střední škola profesní přípravy, Hradec Králové		4	11	28
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Trutnov	1	2	3	21
Střední průmyslová škola, Odborná škola a Základní škola, Nové Město nad Metují	2	1	10	12
Vyšší odborná škola, Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové, Štefánikova 549		3	10	15
Základní škola a Praktická škola, Dvůr Králové nad Labem, Přemyslova 479				
Střední škola a Základní škola Sluneční, Hostinné		5	8	25
Mateřská škola, základní škola a střední škola Daneta, s.r.o.	1	2	4	15
PROINTEPO – Střední škola, Základní škola a Mateřská škola s.r.o.	1	1	3	10
Mateřská škola, Speciální základní škola a Praktická škola, Hradec Králové	1	6	11	35
Obchodní akademie, odborná škola a praktická škola Olgy Havlové, Janské Lázně	1	1	10	19
Základní škola a Praktická škola, Rychnov nad Kněžnou, Kolowratská 485		3	6	15
Celkem	8	32	83	228

Exkurze a pracovní tréninky se podařilo do března 2020 zorganizovat a zrealizovat celkem u 16 zaměstnavatelů – Tabulka 2. Nejvíce exkurzí a pracovních tréninků bylo zrealizováno ve společnosti Ergotep, družstvo invalidů a Pro-Charitu s.r.o., Červený Kostelec.

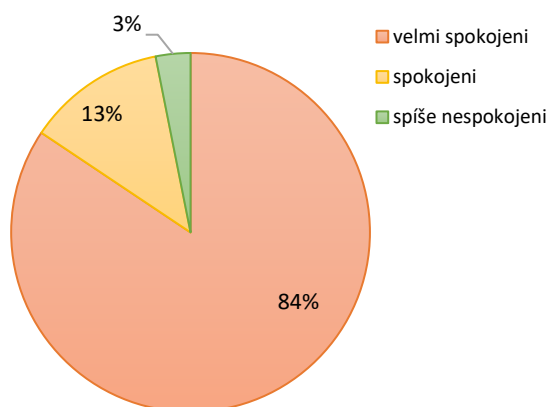
Tabulka 2 Přehled zaměstnavatelů

Název zaměstnavatele	počet exkurzí	počet pracovních tréninků
Propagační podnik Hradec Králové s.r.o.		1
Ergotep, družstvo invalidů	3	5
Pro-Charitu s.r.o., Červený Kostelec		6
CEDR Pardubice o.p.s.	2	
Tkalcovské muzeum z.s.		4
Citygraph s.r.o.		3
Občanské poradenské středisko, o.p.s. (Club Café Pessoa)		3
Péče o duševní zdraví – středisko Výměník, z.s.		2
Pferda z.ú.		1
Skok do života o.p.s.	1	
Agroferda – Pavel Pazderka		1
SOLEA CZ výrobní družstvo		1
Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta	1	1
Jaroslav Ludvík	1	1
OCHJ Veronika		2
MÍSTO Nová Paka, z.s.		1
Celkem	8	32

Hodnocení exkurzí a pracovních tréninků – koordinátoři na školách

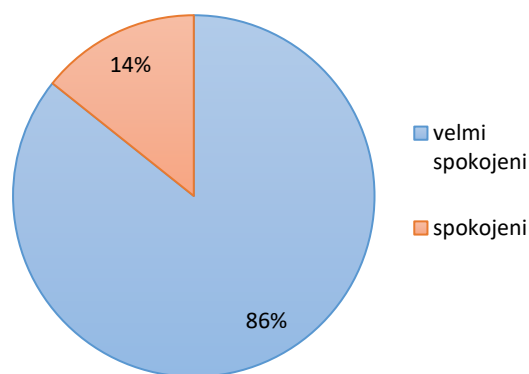
Koordinátoři na školách hodnotili všechny absolvované exkurze velmi pozitivně. Z celkového počtu 84 % označilo exkurze nejvyšším hodnocením – výborné. Pouze u dvou exkurzí byla vyjádřena menší míra nespokojenosti.

Graf 1 Celkové hodnocení exkurzí

Spokojenost ze strany koordinátorů byla i s organizačním zajištěním exkurzí a pracovních tréninků. S organizací byli koordinátoři buď velmi spokojeni (86 %) nebo spokojeni (14 %).

Graf 2 Spokojenost s organizačním zabezpečením exkurzí

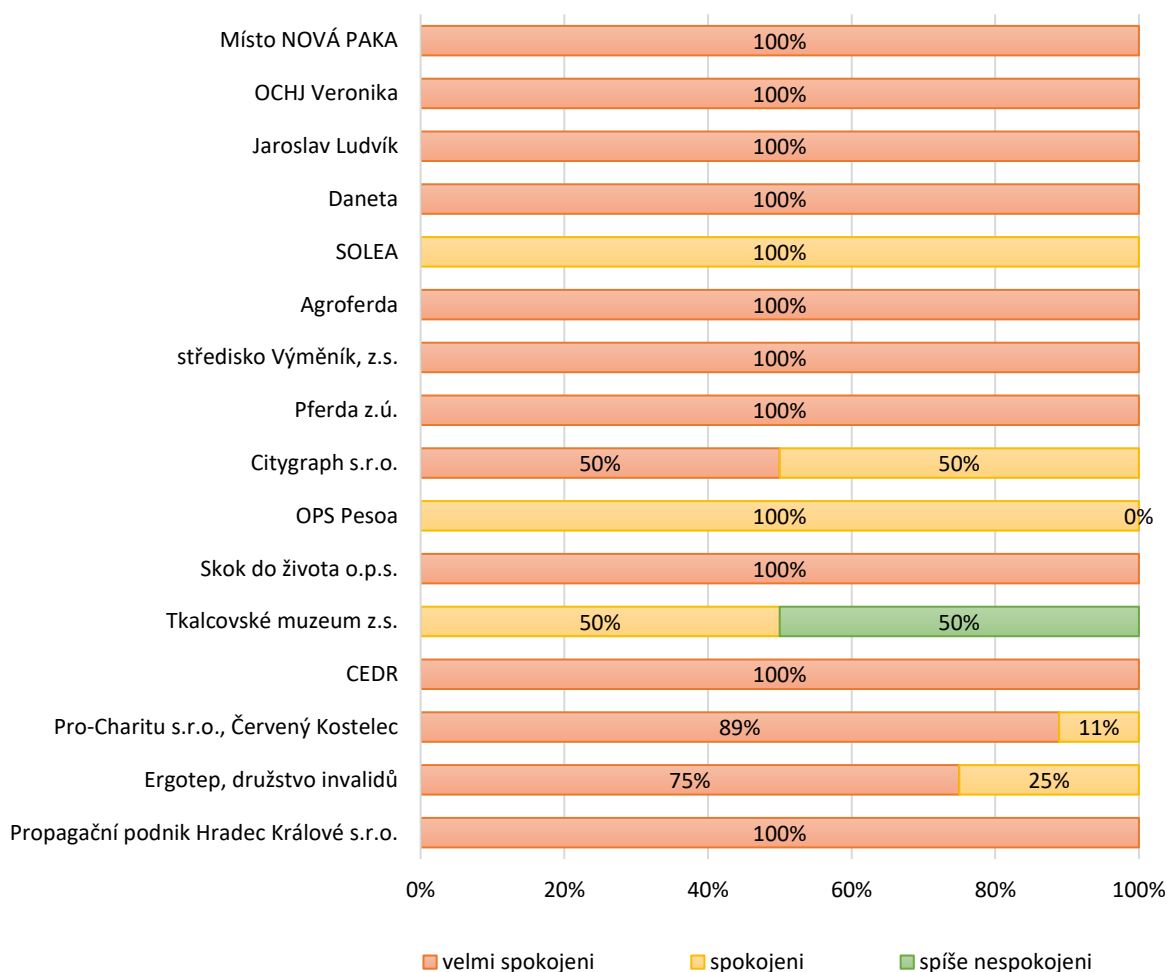

Největší zájem byl ve školním roce 2019/2020 o pracovní tréninky ve dvou společnostech Ergotep, družstvo invalidů (Skuteč) a výroba sirupů v Pro-Charitě s.r.o. Červený Kostelec, kde proběhlo celkem 11 pracovních tréninků a 3 exkurze. Čtyři pracovní tréninky byly zrealizovány ve společnosti Tkalcovské muzeum v Trutnově, tři pracovní tréninky ve společnosti Citygraph s.r.o. a Club Café Pessoa, oba působí v Hradci Králové. Podrobný přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka 3 Přehled exkurzí

Název zaměstnavatele	počet exkurzí	počet pracovních tréninků
Propagační podnik Hradec Králové s.r.o.		1
Ergotep, družstvo invalidů	3	5
Pro-Charitu s.r.o., Červený Kostelec		6
CEDR Pardubice o.p.s.	2	
Tkalcovské muzeum z.s.		4
Citygraph s.r.o.		3
Občanské poradenské středisko, o.p.s. (Club Café Pessoa)		3
Péče o duševní zdraví – středisko Výměník, z.s.		2
Pferda z.ú.		1
Skok do života o.p.s.	1	
Agroferda – Pavel Pazderka		1
SOLEA CZ výrobní družstvo		1
Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta	1	1
Jaroslav Ludvík	1	1
OCHJ Veronika		2
MÍSTO Nová Paka, z.s.		1
Celkem	8	32

Graf 3 Hodnocení jednotlivých exkurzí a pracovních tréninků

Pozitivní hodnocení proběhlých exkurzí je zřejmé i z výše uvedeného grafu (Graf 3). S exkurzemi a pracovními tréninky byly koordinátorky na školách spokojeny. U většiny firem bylo dáno hodnocení velmi spokojen nebo spokojen. Mírné výhrady měla jedna škola v případě Tkalcovského muzea, kde koordinátorka uvedla, že během pracovního tréninku muzeum žáky trošku odradilo svým přístupem "na výkon". Doplňující komentář: „První trénink, kdy žáci tkali koberečky, byl fajn. Na další trénink jeli naladěni s příslibem možné letní brigády, což se ukázalo jako nemožné, protože by nestihli denní normu.“

Koordinátorům na škole byl položen také dotaz, kterou z absolvovaných exkurzí považují za nejpřínosnější. Všechny exkurze byly z pohledu koordinátorek přínosné. Zde je přehled dílčích odpovědí:

- Oblastní charita Jičín – žáci si mohli v reálu vše zkusit, byli na nás velice milí a věnovali se nám.
- Pro-Charita, s.r.o. Červený Kostelec – velmi dobře vše připravené, nejvíce zaujalo žáky.
- Pro-Charita, s.r.o. Červený Kostelec – tři žáci si zde vybrali letní praxi.
- Ergotep, družstvo invalidů – báječný přístup, užitečné informace.
- Oba pracovní tréninky (Ergotep, družstvo invalidů a Citygraph s.r.o.) byly velmi přínosné. Žákům se pracovníci maximálně věnovali, srozumitelně vysvětlovali pracovní místa a náplň práce.

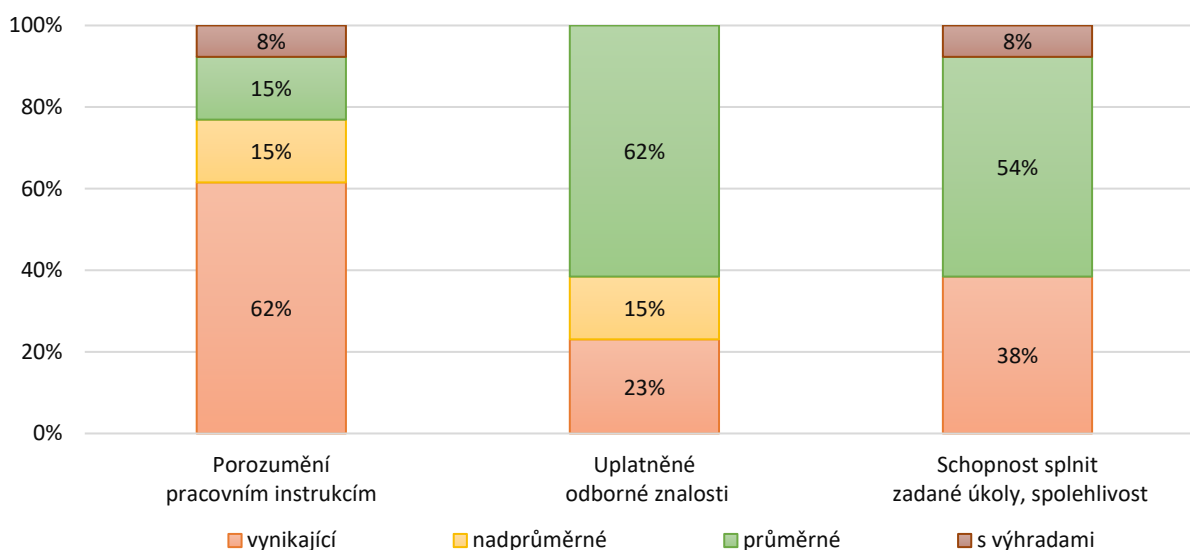
- Obě exkurze (Oblastní charita Jičín, prádelna Veronika a Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta) byly pro naše žáky velmi přínosné a inspirativní
- Všechny (Ergotep, družstvo invalidů, Pro-Charita, s.r.o. Červený Kostelec, Propagační podnik Hradec Králové s.r.o.) byly přínosem pro další rozvoj našich žáků. Každý by našel uplatnění.
- SKOK do života, o.p.s, Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta, Propagační podnik Hradec Králové s.r.o. z důvodu, že zde pracují OZP s podobným znevýhodněním jako účastníci projektu z naší školy.

Naopak za nejméně přínosnou byl označen jeden trénink ve společnosti Club Café Pessoa, kde pracovní trénink byl připraven dobře, ale pro žáky v dané skupině velice malý prostor. Dále jedna škola zmínila exkurzi u společnosti Skok do života, kde chyběl pracovní trénink a také jedna exkurze v Tkalcovském muzeu, které žáky trochu odradilo svým přístupem "na výkon".

V další části hodnotily koordinátorky na školách, do jaké míry cílová skupina zvládla pracovní trénink - Graf 4. Hodnocení se týkalo tří kategorií:

- porozumění pracovním instrukcím;
- uplatnění odborných znalostí;
- schopnost splnit zadané úkoly, spolehlivost.

Graf 4 Hodnocení míry zvládnutí pracovního tréninku cílovou skupinou

Porozumění pracovním instrukcím bylo u většiny účastníků hodnoceno na vysoké úrovni – 77 % bylo ohodnoceno jako vynikající či nadprůměrné. Pouze u 8 % vnímaly koordinátorky určité výhrady. Odborné znalosti většina cílové skupiny uplatnila průměrně. Kategorie "Schopnost plnit zadané úkoly a spolehlivost" byla také hodnocena kladně – 38 % bylo ohodnoceno jako vynikající, více jak 54 % jako průměrné a pouze u 8 % se objevilo hodnocení s výhradami.

Na dotaz „Myslíte si, že by někteří účastníci cílové skupiny zvládli vykonávat práci, kterou v průběhu exkurze viděli nebo měli možnost si vyzkoušet?“ odpověděli všichni koordinátoři, že Ano. Jedná se především o jednoduché pracovní úkony – úklidové práce, příprava pokrmů, jednoduché šití, kompletační práce, stáčení a etiketování sirupů, kompletování a balení zboží, jednoduché balení zboží,

práce pod dohledem na PC, práce ve skladu, mandlování prádla, plnění ušitých výrobků, jejich balení apod.

Na dotaz „Myslíte si, že by někteří účastníci cílové skupiny zvládli odbornou praxi u některého z těchto zaměstnavatelů?“ opět všichni koordinátoři odpověděli kladně. Mezi preferované zaměstnavatele byly uvedeny následující společnosti – Propagační podnik Hradec Králové, Pro-Charita s.r.o. Červený Kostelec, Ergotep, družstvo invalidů Proseč, Skok do života, Agroferda, OCH Veronika s.r.o., Citygraph s.r.o. Ve všech uvedených společnostech byly praxe posléze zprostředkovány.

Koordinátoři byli také dotázáni, jaké praktické informace účastníci v průběhu exkurzí a pracovních tréninků získali. Mezi nejčastěji uvedené patří:

- povědomí o možnostech, které jim pracovní trh nabízí – pracovní/profesní uplatnění, možnosti, kde hledat zaměstnání (7)
- nácvik řady pracovních činností (5)
- ukázka možností uplatnění i na volném trhu práce (2)
- ukázka, jak firmy fungují, co produkují, systém výroby, nabízené pozice
- informace o možnostech chráněného bydlení

Na závěr hodnotili koordinátoři pomocí otevřených otázek silné a slabé stránky exkurzí.

Silné stránky, které koordinátoři uvedli (seřazeno dle četnosti uvedení):

- perfektní přístup ze strany poskytovatelů exkurzí/pracovních tréninků, vysoká připravenost - 5
- inspirace, ukázka reálného pracovního prostředí, možností pracovního uplatnění, orientace na trhu práce - 4
- možnost praktického vyzkoušení činností, práce přímo v provozu - 4
- posílení sebevědomí, zapojení všech dětí, individuální přístup - 3

Pro dokreslení uvádíme několik uvedených komentářů:

- Výborně připravený, organizace zohledňovala možnosti našich žáků. Při pracovním tréninku žáci viděli celý proces – od přijetí prádla a jeho označení. Měli možnost vyzkoušet všechny činnosti. Pracovníci s nimi výborně komunikovali, podporovali je dle potřeby. Žáci zde viděli výsledek komplexu činností. Přínosem bylo i to, že spolupracovali a komunikovali také s brigádníkem, který zde byl dříve také na praxi.
- Seznámili se s pracovní činností, měli možnost si ji prakticky vyzkoušet pod odborným dohledem kvalifikovaných a zkušených pracovníků.
- Možnost vyzkoušet některé z činností, které účastníci běžně nedělají. Dalším přínosem pro ně bylo pracovat podle pokynů a v kolektivu neznámých osob.

U dotazu na slabé stránky exkurzí většina koordinátorek (68 %) uvedla, že nevnímají žádné slabé stránky. V jednom případě byla uvedena jako slabá stránka vzdálenost některých firem, kam na pracovní trénink nebo exkurzi škola vyrazila. Jedna škola uvedla jako slabinu přístup jedné pracovnice, která nedokázala dostatečně vysvětlit, jak účastníci mají pracovat, aby to bylo efektivní a práce měla smysl. Při vyrábění mýdel už ke konci paní trochu ztrácela trpělivost s některými dětmi.

V závěrečných komentářích uvedli koordinátorky, že projekt vnímají ze svého profesionálního pohledu jako velice přínosný, a to nejen pro žáky, ale také pro školy. Školy mají možnost navazovat spolupráci se sociálními partnery. Dále také většina koordinátorů uvedla, že by školy uvítaly, aby aktivity projektu pokračovaly i po vlastním ukončení realizace. Pro dokreslení uvádíme několik komentářů:

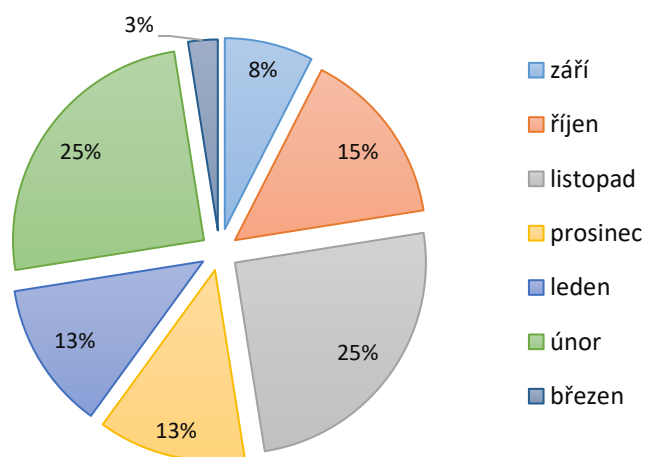
- Je velice dobré, že žáci si mohou vyzkoušet pracovní činnosti určené pro osoby s postižením. Koordinátor získává přehled nejen o pracovních pozicích, ale i o konkrétní práci, která by mohla být vhodná pro danou cílovou skupinu.
- Možnost vyzkoušet si práci přímo ve firmě je přínosem pro účastníky, z důvodu vytvoření náhledu na možnosti uplatnění na chráněném trhu práce, na požadavky zaměstnavatele. Jejich možnosti a schopnosti jsou ověřeny v praxi. Tyto zkušenosti mohou vést ke snížení obav z nástupu do práce a následně k aktivnímu vyhledávání pracovních příležitostí. Důležitá je předchozí komunikace koordinátora se zaměstnavatelem z důvodu přípravy exkurze i pracovního tréninku pro konkrétní skupinu účastníků.
- Pro naše žáky jsou tyto pracovní tréninky nesmírnou zkušeností.
- Tréninky jsou super, děti si vše vyzkouší, podívají se. Všude jsou mile přijati. Myslím, že je vše bezvadně zorganizované.
- Celý projekt je velkou oporou pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí a pro žáky s nejrůznějším handicapem. Bylo by dobře, aby projekt měl udržitelnost a v nejlepším případě pokračování i pro další absolventy.

Hodnocení exkurzí a pracovních tréninků – koordinátoři ve firmách

Hodnocení vyplnilo celkem 15 zaměstnavatelů, u kterých proběhly exkurze a pracovní tréninky. Jednalo se o tyto zaměstnavatele:

- Ergotep, družstvo invalidů
- Tkalcovské muzeum z. s.
- Citygraph s.r.o.
- Péče o duševní zdraví – středisko Výměník z. s.
- Pro-Charitu s.r.o.
- CEDR Pardubice o.p.s.
- Pavel Pazderka – Agroferda
- Psí útulek – Místo Nová Paka
- Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta
- PFERDA z. ú.
- Propagační podnik Hradec Králové s.r.o.
- ClubCafé Pessoa – Občanské poradenské středisko
- SKOK do života, o.p.s.
- SOLEA CZ, výrobní družstvo invalidů

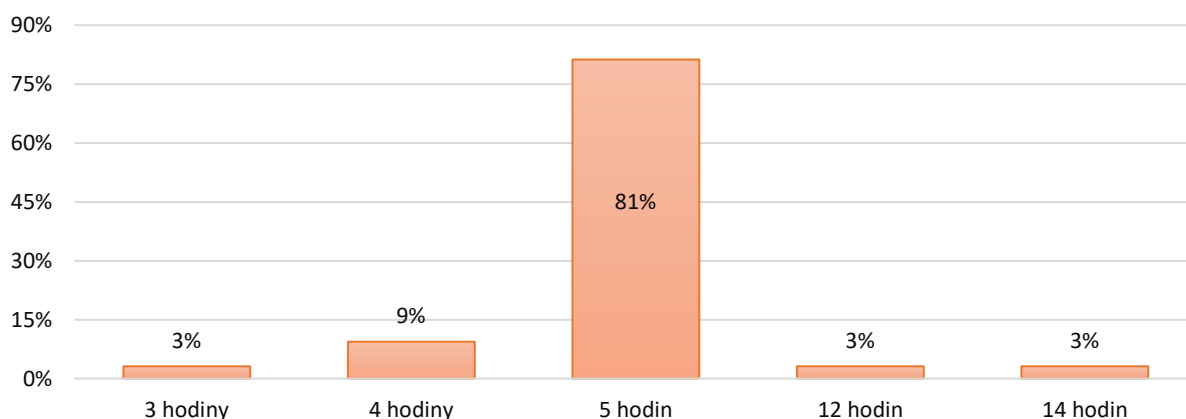
Graf 5 Termíny exkurzí

Největší počet exkurzí proběhl v období měsíců září–prosinec 2019. V březnu se již projevila opatření spojená s nákazou COVID-19. V průměru trvala exkurze cca okolo 3-4 hodin. Pracovní tréninky byly většinou v délce 5 hodin. Na některé exkurze přímo navazovaly pracovní tréninky. Většina škol preferovala spíše pracovní tréninky. Exkurze proběhly ve společnosti CEDR, která se nově zapojila do projektu. Exkurze probíhaly

také ve společnosti Ergotep, na ně však následně navázal pracovní trénink.

Graf 6 Délka exkurzí a pracovních tréninků

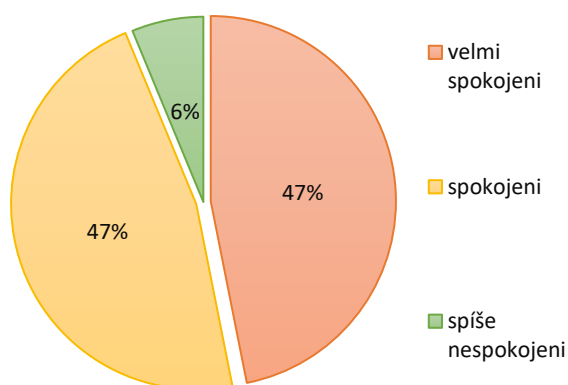

Na základě požadavku z minulého roku bylo umožněno realizovat i jednodenní pracovní tréninky, o které projevil zájem jak školy, tak firmy. Většina pracovních tréninků tak byla zahájena krátkou

exkurzí po provozech a poté následoval pracovní trénink. Ve firmách a provozech měli účastníci možnost vyzkoušet určité pracovní činnosti. Jejich přehled je uveden v následující tabulce:

Tabulka 4 Přehled pracovních činností vyzkoušených v průběhu exkurze

Název firmy	Pracovní činnost
Citygraph s.r.o.	<ul style="list-style-type: none"> • potisk vlastního trička, výroba bannerů, obrazů • metody potisku textilu (sítotisk, termotisk)
Ergotep, družstvo invalidů	<ul style="list-style-type: none"> • balení balíčků, • logistická práce, distribuční práce
OCHJ Veronika s. r. o.	<ul style="list-style-type: none"> • pracovní činnosti spojené s chodem prádelny
Péče o duševní zdraví – středisko Výměník z. s.	<ul style="list-style-type: none"> • úklidové a kompletační práce • některé činnosti v kavárně – příprava kávy a servisu, výroba domácí limonády
PFERDA z. ú.	<ul style="list-style-type: none"> • práce za barem • jednoduché pracovní činnosti v Pekárně Na Plechu
Pro-Charitu s.r.o.	<ul style="list-style-type: none"> • práce při vaření bylinkových sirupů – mytí lahví, • etiketování sirupů, přípravu zdobícího materiálu, • příprava bylinkových limonád s ovocem.
Propagační podnik Hradec Králové s.r.o.	<ul style="list-style-type: none"> • kompletace výrobků • skládání krabic • čištění dílů pro automobilový průmysl • tiskařské práce
SOLEA, CZ výrobní družstvo invalidů	<ul style="list-style-type: none"> • kompletování drobných součástek k zimním řetězům na pneumatiky • třídění komponentů pro výrobu respiračních roušek
SKOK do života, o.p.s.	<ul style="list-style-type: none"> • úklidové práce • obsluha kávovaru • razítkování
Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta	<ul style="list-style-type: none"> • rukodělné práce – výroba drobných textilních dekorací • kompletační práce – balení a označování výrobků
Tkalcovské muzeum	<ul style="list-style-type: none"> • techniky textilních řemesel například tkaní koberců, výroba suvenýrů z vlny nebo tkaných na tkalcovském stavu • výroba mýdel
CEDR Pardubice o.p.s.	<ul style="list-style-type: none"> • šicí dílna – trháni vatelínu, vycpávání našitých zvířátek plnění výrobků vatelínem • kompletační dílna – kompletace spodního prádla, kompletace komponentů na vlajky, vytváření vánočních přání na kompletační dílně
Místo Nová Paka – Psí útulek	<ul style="list-style-type: none"> • péče o psy a kočky, návštěva veteriny • úklid areálu • venčení a krmení zvířat
Občanské poradenské středisko, o.p.s. - ClubCafé Pessoa	<ul style="list-style-type: none"> • obsluha kavárny – servírování nápoje • komunikace se zákazníkem • příprava nápojů a jídel
Pavel Pazderka – Agroferda	<ul style="list-style-type: none"> • oceňování zboží • práce ve skladu

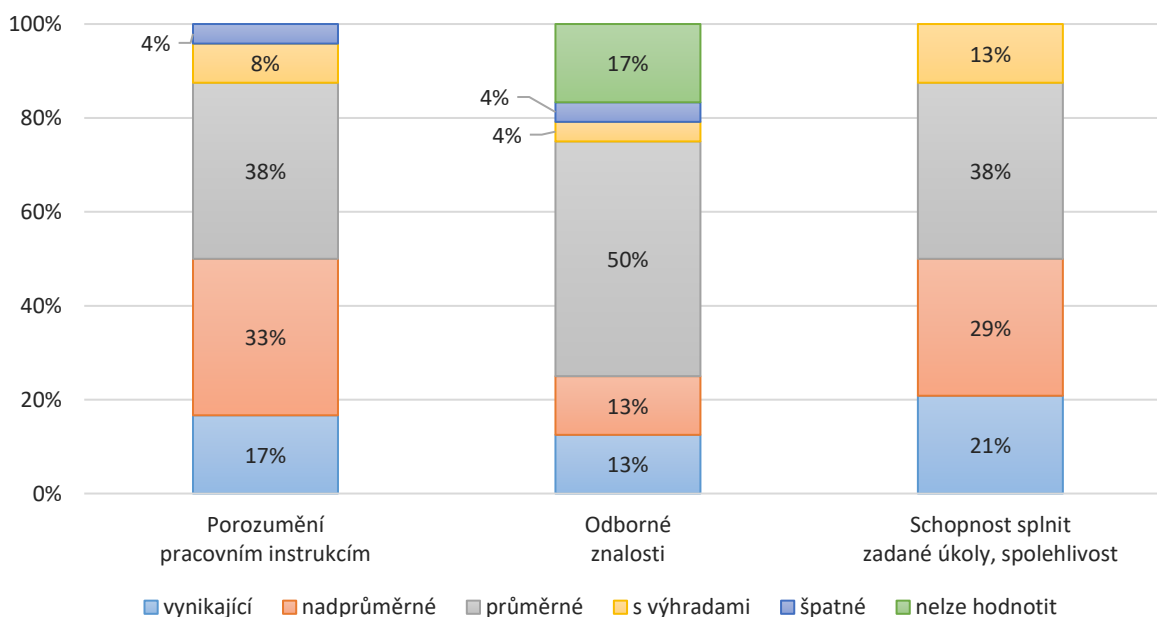
Graf 7 Míra spokojenosti s cílovou skupinou

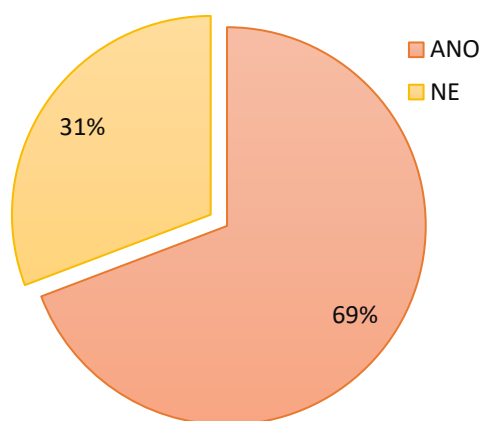
S cílovou skupinou byli zástupci firem celkově spokojeni. Na dotaz „Do jaké míry jste byli spokojeni s cílovou skupinou“ odpověděli zástupci firem v 94 % kladně. Velmi spokojeno bylo 47 % zaměstnavatelů a 47 % bylo spokojeno. Pouze zástupci jedné společnosti uvedli spíše nespokojeni. Jako důvod uvedla zástupkyně firmy velký handicap účastníků.

Koordinátoři ve firmách hodnotili také základní schopnosti a dovednosti účastníků pracovních tréninků. Byly hodnoceny celkem tři kategorie:

- Porozumění pracovním instrukcím
- Odborné znalosti
- Schopnost splnit zadané úkoly, spolehlivost

Koordinátoři ve firmách hodnotili cílovou skupinu opět velmi pozitivně - Graf 8. Porozumění pracovním instrukcím vnímalo kladně 88 % koordinátorů (17 % jako vynikající, 33 % nadprůměrné a 38 % průměrné). Odborné znalosti hodnotilo 75 % koordinátorů kladně, přičemž 50 % je vnímalo jako průměrné. Poslední kategorii „Schopnost splnit zadané úkoly, spolehlivost byla také hodnocené kladně – 88 % koordinátorů dalo hodnocení vynikající (21 %), nadprůměrné (29 %) nebo průměrné (38 %). Hodnocení s výhradami nebo špatné u všech kategorií uvedly pouze dvě firmy. Jako hlavní důvod byl vyšší stupeň handicapů u účastníků pracovního tréninku.

Graf 8 Hodnocení schopností a dovedností účastníků exkurzí a pracovních tréninků

Graf 9 Možnost nabídnout odbornou praxi případně stálé pracovní místo

V průběhu exkurzí a pracovních tréninků měli zaměstnavatelé také možnost prověřit si, zda jsou schopni nabídnout dané cílové skupině v letních měsících odbornou praxi či případně pak i stálé pracovní místo.

Z vyplněných dotazníků, 69 % koordinátorů z firem odpovědělo, že jsou schopni cílové skupině nabídnout určitou formu další spolupráce. Dalších 31 % uvedlo, že takovou nabídku nejsou schopni zajistit.

Uvedené příklady možných pracovních pozic/činností:

- pracovník prádelny;
- pomocné práce v tkalcovské dílně;
- pomocný kuchař a barman;
- pracovník výroby pracovníků ve výrobě bylinných sirupů;
- pracovník v etiketovně;
- obsluha hostů, příprava nápojů;
- pomocník ve skladu;
- rukodělné pomocné práce.

Ve všech firmách získali účastníci podrobné a konkrétní informace o možnostech zaměstnávání osob s určitým handicapem, přehled nabízených pracovních pozic a měli také příležitost sdílet zkušenosti s jednotlivými pracovníky, a to zaměstnanými ve firmách jak chráněného, tak i volného trhu práce. Podrobný přehled opět uvádíme v následující tabulce:

Tabulka 5 Jaké praktické informace účastníci v průběhu exkurze či pracovního tréninku získali

Název firmy	Získané zkušenosti
Citygraph s.r.o.	<ul style="list-style-type: none"> • základní informace o provozu a pracovních postupech, o materiálech a samotné výrobě při potisku textilu a velkoformátovém tisku
CEDR Pardubice o.p.s.	<ul style="list-style-type: none"> • základní informace o potřebách pro nástup do zaměstnání • seznámení s šicími stroji, vyšivacím strojem, a komponenty ke kompletaci
Ergotep, družstvo invalidů	<ul style="list-style-type: none"> • přestavení podniku, vývoj podniku za dobu jeho existence • podrobná exkurze a představení všech pracovních pozic a činností ve firmě • logistická práce, balení různých balíčků
Občanské poradenské středisko, o.p.s. (ClubCafé Pessoa)	<ul style="list-style-type: none"> • představení náplně práce obsluhy kavárny • ukázka a trénink přípravy teplých a studených nápojů, jídla • zkušenost, jak se chovat k zákazníkovi
OCHJ Veronika	<ul style="list-style-type: none"> • informace o chodu prádelny a vykonávaných činnostech • praktická ukázka chodu zařízení
Péče o duševní zdraví – středisko Výměník z.s.	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení s činností organizace a popis jednotlivých zkoušených činností, • informace o jednotlivých pracovních činnostech v praxi v konkrétních provozech • ukázka připravovaných nápojů a úklidových činností

Název firmy	Získané zkušenosti
PFERDA z.ú.	<ul style="list-style-type: none"> podrobné informace o organizaci a sociálním podniku popis pracovních míst pro osoby s postižením
Pro-Charitu s.r.o.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení se a zkouška konkrétních pracovních pozic zisk zkušenosti s pracovními náplněmi na určitých pracovních pozicích, informace o možnostech zaměstnávání OZP o fungování sociálního podniku
Propagační podnik	<ul style="list-style-type: none"> diskuze s psychoterapeuty firmy o představě budoucího povolání informace o průběhu zaměstnávání OZP, jak vypadá pracovní den ukázka možných pracovních pozic a jejich náplně – seznámení se s různými činnostmi firmy, od opracování a čištění automobilových dílů až po výrobu jednoduché řezané reklamy sdílení zkušeností s pracovníky
SOLEA, CZ výrobní družstvo	<ul style="list-style-type: none"> ukázka provozu výroby praktické vyzkoušení montáže při výrobě respirátorů ruční i pomocí montážního přípravku ukázka kvalitně vyrobených výrobků
SKOK do života, o.p.s.	<ul style="list-style-type: none"> informace o sociálních službách SKOKu do života, jež mohou pomoci při hledání práce lidem s MP po absolvování školní docházky informace o potřebných schopnostech pro práci v BISTRU u dvou přátel či Ladílně, informace o možnostech letních odborných praxí
Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta	<ul style="list-style-type: none"> ukázka celého výrobního procesu – všechny postupné kroky od stříhání látky, vlastní šití, pomocné a kompletační práce, kontrolu, balení a expedici zisk komplexního přehled o výrobním programu, technice výroby, materiálech informace o jednotlivých pracovních pozicích – možnosti uplatnění pro OZP (rukodělné činnosti, v úklidu, administrativě, expedici apod.)
Tkalcovské muzeum z,s,	<ul style="list-style-type: none"> ukázka činností zaměstnanců chráněné dílny s možností vyzkoušet si společně se zaměstnanci výroba suvenýrů z vlny a pomoc s kompletací výrobků výroba suvenýrů z vosku (výroba svíček, lití svíček a kompletace) testy na poznávání textilních surovin a dalších produktů
Pavel Pazdera – Agroferda	<ul style="list-style-type: none"> ukázka provozu – obchod a sklad praktické vyzkoušení si oceňování a práce ve skladu
Místo Nová Paka – psí útulek	<ul style="list-style-type: none"> ukázka provozu útulku schopnost pečovat o psy a kočky – seznámení se zvířaty, získání zodpovědnosti za zvířata, seznámení se s fungováním veterinární ordinace

Na závěr dotazníku byli koordinátoři požádáni, aby uvedli hlavní silné a slabé stránky exkurzí a pracovních tréninků.

Mezi hlavní silné stránky uvedli:

- Reálné seznámení se studentů s běžnou praxí, osobní praktická zkušenost, seznámení se s fungováním sociálních podniků, s pracovními nároky pracovišť na trhu práce, s možnostmi zaměstnání pro OZP (56,3 %)
- Komunikativnost, zápal cílové skupiny, dobrá spolupráce (25 %)
- Seznámení se s cílovou skupinou se schopnostmi studentů (9,4 %)
- Možnost zisku nových pracovníků (6,3 %)
- Informace o možnostech odborné praxe (6,3 %)

Pro dokreslení situace uvádíme některé citace silných stránek:

- Mezi silné stránky řadíme možnost vyzkoušet si vlastnoručně techniky, které v chráněné dílně probíhají, exkurze účastníkům zprostředkuje povědomí o provozu v chráněné dílně a zažijí si i délku zkrácené pracovní doby. Důležité pro nás je, aby si účastníci mohli vyzkoušet řadu činnosti vlastnoručně a byli aktivně zapojeni po celou dobu exkurze i pracovního tréninku.
- Exkurze přímo v reálném pracovišti je bezesporu vhodným doplněním teoretické i praktické výuky na škole-umožňuje poznávat výrobní proces, organizaci práce, technologickou i konstrukční přípravu výroby, kontrolu výrobků i celkovou atmosféru výrobního pracoviště.
- Různorodá pracovní náplň, kde si každý účastník mohl vyzkoušet práci bez ohledu na své postižení. Od jednoduché manuální práce na dílně až po složitější práci na propagačním oddělení. Účastníci získali představu o pracovní činnosti jak výrobního dělníka, tak byli seznámeni s činnostmi v oblasti výroby reklamy.
- Za silnou stránku pracovního tréninku považují hlavně tu reálnou práci, zapojení se do pracovního procesu přímo v prostředí dílen spolu s ostatními stálými zaměstnanci, což pro většinu bylo nepoznané.
- Silnou stránkou pracovního tréninku byla možnost vyzkoušet si více činností – práce při vaření sirupů, práce na etiketovně, ale i výroba bylinkových limonád s ovocem.
- Má smysl i dětem s hendikepem ukázat, že jsou firmy a kolektivy kde mohou najít uplatnění ve svém pracovním životě, že po ukončení praktické školy mohou najít pracovní místo.

Jako případné slabé stránky byly zmíněny následující body:

- Žádné slabé stránky (59,4 %)
- Vyšší handicap účastníků, náročná skupina na daný program (9,4 %)
- Časová náročnost jednotlivých činností, přílišná délka (9,4 %)
- Nezájem o jinou aktivitu, málo dotazů (6,3 %)
- Prezentace BOZP a PO (3,1 %)
- Malá individuální péče (3,1 %)

Pro dokreslení situace uvádíme některé citace slabých stránek:

- Málo dotazů. Nezájem o činnost firmy – zájem pouze o práci ve skladu.
- Pro mnoho studentů, kteří přijeli na exkurzy je překážkou v další spolupráci se SKOKem do života vzdálenost trvalého bydliště od Hradce Králové.
- I přes aktivní účast našich psychoterapeutů se nelze každému účastníkovi pracovního tréninku individuálně věnovat po celou dobu práce.
- Pracovní trénink v dané délce byl pro mnohé účastníky velmi dlouhý, přestože byly činnosti střídány.

Na závěr uvádíme všechny postřehy, které koordinátoři z firem vyplnili:

- Studenti z Nového Města nad Metují byli velmi milí, šikovní a velmi ochotně se zapojovali do všech pracovních činností.

- Jsme rádi, že můžeme nabídnout možnost vyzkoušet si pracovní zatížení a seznámit klienty s požadavky zaměstnavatele. Do budoucna můžeme nabídnout odbornou praxi pro více osob. Při zaučení a zvládnutí technik textilních řemesel bychom mohli nabídnout i stálé pracovní místo na zkrácený pracovní úvazek.
- Studenti byli šikovní, aktivně se zapojovali do nabízených činností.
- Někteří studenti již měli předchozí pracovní zkušenosti, proto mohli porovnávat vyzkoušené pracovní pozice a tím obohatit o svoje zkušenosti i svoje spolužáky a nás.
- Za provozu všech dílen složité zapojit všechny účastníky do provozu ale pro ně zase ukázka, jak to doopravdy funguje.
- Studenti ze školy v Hostinném byli velmi šikovní, velmi aktivně se zapojovali do nabízených činností, vzájemně si pomáhali a spolupracovali.
- Přivítali bychom vícedenní pracovní tréninky, protože skupina se první den zaučí a druhý den by mohla už pracovat samostatněji, tím by si účastníci udělali představu o pracovní praxi.
- Studenti z Rychnova byli velmi snaživí, trpělivě se učili zadané činnosti.
- Cíl exkurze, spočívající s prezentací a seznámením se s reálnými možnostmi následného pracovního uplatnění ve vhodném pracovním prostředí přizpůsobeném hendikepu jedince, byl naplněn.
- Pro větší přiblížení pracovnímu procesu by mi přišla lepší několikadenní exkurze pro menší počet žáků.
- Viděla jsem výbornou práci učitelů a vychovatelů a Praktické škole, a to, jak své studenty připravují na možné budoucí zaměstnání. A také jsem se znovu přesvědčila, že výrobní družstva mají v naší společnosti své místo.
- Rádi bychom taktéž získali zpětnou vazbu a hodnocení naší společnosti od účastníků pracovního tréninku.

Přílohy

→ Přehled exkurzí a pracovních tréninků u jednotlivých středních škol

Příloha 1 Přehled exkurzí a pracovních tréninků u jednotlivých středních speciálních škol (září 2019–březen 2020)

Škola	Firma	Exkurze / pracovní trénink	Počet účastníků	Počet hodin
Mateřská škola, základní škola a střední škola Daneta, s.r.o.	Péče o duševní zdraví – středisko Výměník z. s.	PT	4	5
	CEDR Pardubice o.p.s.	EX	4	5
	Pavel Pazderka – Agroferda	PT	3	5
Střední škola a Základní škola Sluneční, Hostinné	Tkalcovské muzeum z. s.	PT	8	10
	Ergotep, družstvo invalidů	PT	6	5
	Propagační podnik Hradec Králové s.r.o.	PT	8	5
	Pro-Charitu s.r.o.	PT	7	5
Mateřská škola, Speciální základní škola a Praktická škola, Hradec Králové	Ergotep, družstvo invalidů	EX	9	5
	Pro-Charitu s.r.o.	PT	7	5
	OPS Pesoa	PT	11	5
	OCHJ Veronika	PT	5	10
	Citygraph s.r.o.	PT	6	10
Obchodní akademie, odborná škola a praktická škola Olgy Havlové, Janské Lázně	Ergotep, družstvo invalidů	EX	10	5
		PT	10	14
PROINTEPO – Střední škola, Základní škola a Mateřská škola s.r.o.	Ergotep, družstvo invalidů	EX	3	5
	Pro-Charitu s.r.o.	PT	2	5
Základní škola a Praktická škola, Jičín	Jaroslav Ludvík	EX	2	7
		PT	3	10
	Tkalcovské muzeum z. s.	PT	7	5
	Psí útulek – Místo Nová Paka	PT	7	5
	Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta	PT	7	6
Střední průmyslová škola, Odborná škola a Základní škola, Nové Město nad Metují	Pro-Charitu s.r.o.	PT	8	5
	CEDR Pardubice o.p.s.	EX	10	3
	SKOK do života, o.p.s.	EX	10	4
Základní škola a Praktická škola, Rychnov nad Kněžnou, Kolowratská 485	Pro-Charitu s.r.o.	PT	5	5
	Ergotep, družstvo invalidů	PT	6	5
	SOLEA CZ, výrobní družstvo invalidů	PT	6	5
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Trutnov	Ergotep, družstvo invalidů	PT	3	12
	Tkalcovské muzeum z. s.	PT	3	5
	Spolek rodičů a přátel zdravotně postižených dětí Daneta	EX	3	4
Střední škola profesní přípravy, Hradec Králové	Pro-Charitu s.r.o.	PT	6	5
	Citygraph s.r.o.	PT	5	5
	Ergotep, družstvo invalidů	PT	8	13
	Péče o duševní zdraví – středisko Výměník z. s.	PT	11	5
Vyšší odborná škola, Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové, Štefánikova 549	ClubCafé Pessoa – Občanské poradenské středisko	PT	10	5
		PT	8	5
	PFERDA z. ú.	PT	5	5